

quatenus unus homo potest cooperari ad fidem, et similes actus alterius, saltem plantando et rigando, nam qui hanc cooperationem vendit, merito censetur alteri vendere fidem quam concipit, vel similes actus, quia illa cooperatio non censetur aestimari illo pretio, nisi ratione illius termini, seu effectus, sicut in actione pingendi explicavimus.

12. *Respondetur doctoribus oppositum sententibus.*—Ad doctores autem qui oppositum sentire videntur, duo dici possunt. Unum est, illos solum fuisse locutos de donis habitualibus, vel quæ per modum habitus permanentis dantur, et de illis tantum voluisse docere, non posse de facto vendi, ut nude spectata et secundum se, quod verum est, quia semper venduntur ut conjuncta vel subjecto aliqua ex parte materiali, ut homo, vel conjuncta alicui actioni per quam fiant, quæ ordinarie etiam est materialis, et homini sensibili accommodata. Vel secundo dici potest illos nihil aliud voluisse, nisi quod insinuat in juribus quæ allegant. Dicunt autem illa decreta, Spiritum Sanctum nec vendi posse, nec emi, non quia homo non possit de facto gratiam ejus vendere, cum possit pro pretio illam offerre, et cum effectu dare, non obstante pretio, si actionem rite exerceat, et ex parte recipientis non sit obex, sed quia tunc etiam non datur Spiritus Sanctus ex vi venditionis vel emptionis, nec ex vi voluntatis pravæ, qua venditur, sed ex vi suæ promissionis et institutionis. Et hoc modo vocatur ibi talis venditio potius simulata quam vera, scilicet quoad efficaciam et dominium vendentis, quamvis quoad externam conventionem et pravam intentionem vera sine dubio sit.

CAPUT X.

UTRUM SACRAMENTA OMNIA ECCLESIE SINT PROPRIA MATERIA SIMONIE.

1. *Sub sacramentis sacrificium comprehendit.*—Post sanctificantem gratiam, proximum locum inter spiritualia, quæ sunt materia simoniæ, censetur habere sacramenta, sub quibus sacrificium comprehendit debet (etiamsi de illo expressa mentio non semper fiat, ut patet in D. Thoma, dict. quæst. 100, articulo secundo), tum quia, et in sacrificio consistit cultus divinus, formaliter ac principaliter, quam in cæteris actionibus, ut dixit D. Thomas, prima secundæ, quæst. 101, articulo

quarto, et in tertio tomo de Sacrament. late diximus, et supra in primo tractatu; tum etiam quia in lege nova sacrificium, et potissimum sacramentorum in eandem rem coincidunt, nam sacramentum Eucharistiæ sacrificando conficitur, et res oblata in illo sacrificio est ipsum sacramentum consummatum, et (ut vocant) in facto esse. De his ergo sacramentis breviter explicandum est quomodo sint materia simoniæ.

2. Ut autem possit uniformis et generalis esse doctrina, separemus Eucharistiam, ut est proprie sacramentum, habens esse suum permanentem a cæteris sacramentis omnibus, quorum esse est transiens; consistit enim in actione quadam, vel passione, sicut etiam consecratio ipsius Eucharistiæ est actio sacramentalis transiens, seu sacrificatio, ut dixi. Et usus ejusdem Eucharistiæ, id est, sacramentalis communio, sub his transeuntibus sacramentis comprehenditur, nam est dispensatio actualis ejusdem sacramenti. Illa ergo omnia sacramenta, quæ consistunt in actione transeunte, sicut habent majorem quamdam convenientiam et similitudinem inter se, ita etiam facilius possunt generalibus regulis comprehendit; et ideo operæ pretium visum est prius de Eucharistia, ut est sacramentum permanentem, veram et claram doctrinam supponere, et postea de cæteris dicere.

3. *Eucharistia est suprema materia simoniæ.*—Igitur de Eucharistia certissimum est non solum esse propriam, sed etiam supremam et maximam materiam simoniæ, nisi forte venditio ipsius dicenda sit detestabilius vitium, quam simonia. Probatur, quia hoc sacramentum est Christus ipse sub sacramentalibus speciebus contentus, et ut est panis vivus sacramentalis, vel sunt species consecratæ, ut realiter continentur ipsum Christum (nam quod ad præsens attinet, parum refert uno vel alio modo loqui); ergo non potest vendi hoc sacramentum, quin Christus ipse vendatur; ergo talis venditio magnam irreligiositatem intrinsece continet. Ac propterea dixi videri posse peccatum hoc majus quam simoniam, quia videtur simile venditioni Judæ, de qua diximus fuisse peccatum alterius rationis et gravioris. Aut fortasse verius est utramque malitiam comprehendere, nam quatenus est venditio sacramenti sensibilis, et ad usus humanos accommodati, est propria simonia, et summa ex genere suo: ut vero transit in gravissimam irreverentiam personæ Christi, est irreligiositas gravioris rationis, juxta dicta de sacrile-

gio, superioris libri capite tertio. Imo, ut verisatur circa ipsum sacramentum, ut tale est, potest interdum duplicem malitiam contra religionem participare, quia duobus modis possunt vendi sacræ illæ species. Primo ad usum proprium sacramentalem, scilicet ad communicandum, et tunc in venditione illa propriissime simonia committitur, de qua loquitur textus in cap. *Nullus Episcopus*, 100, 1, quæst. 1, et pro ratione redditur ibi, quia tunc gratia Spiritus Sancti venditur. Et addi possunt aliæ rationes, quia res maxime sacra temporali pretio commensuratur, et ita tractatur ac si esset sub dominio vendentis, quæ sunt rationes malitiæ simoniæ. Nec ibi invenitur alia malitia per se, nam quod ibi conjungatur, vel indigna sumptio, vel indigna dispensatio Eucharistiæ, est per accidens, et in rigore potest separari, interveniente ignorantia ex parte recipientis. Hic vero occurrebat quæstio, an interdum liceat emere Eucharistiam propter vitandam majorem ejus injuriam. Ut, verbi gratia, ad vindicandam illam de potestate hæretici, aut Judæi, vel idololatræ, qui illam rapuit, et quasi captivam retinet; sed de hoc infra dicam in generali quæstione de hac re. Secundo modo vendi potest Eucharistia ad praves et magicos usus, ita enim solet a maleficis irreverenter tractari, et tunc duo peccata intelligo committi ex parte vendentis: unum simoniæ, quod jam explicatum est; aliud horrendi sacrilegii, quatenus rem adeo sacram ad profanos usus convertit: tale enim sacrilegium committeret, si ad eundem usum gratis illam daret; quamvis ergo vendat, non excusatur ab illo, nec in aliud illud commutat, sed utrumque committit.

4. *Materiam remotam Eucharistiæ vendi posse.*—*Materiam proximam non posse vendi.*—Et hæc videntur sufficere de hoc sacramento, quia in eo nulla occurrit alia difficultas. Nec etiam hic habet difficultatem quæstio de materia hujus sacramenti, an vendi possit. Nam si sit sermo de materia remota, quæ in hoc sacramento transiens appellatur, clarum est vendi posse, quia nihil aliud est quam panis et vinum, quæ sunt res venales. Et licet petantur ad conficiendum ex illis sacramentum, non propterea gratis necessario dandæ sunt, quia propter illam ordinationem extrinsecam petentis non efficiuntur res sacræ, ut de aliis sacramentis mox dicemus. Et hinc colligit Ugolinus, tractatu primo, capite trigesimo nono, numero septimo, pro expensis factis in conficiendis hostiis, etc., vel illis emendis

(publice enim vendi solent), posse aliquid exigi. Addit tamen illud esse peccatum ratione scandali; quod habet locum, si talis compensatio statim peteretur a communicantibus. Imo tunc vix posset a simonia excusari, quia magis videtur sacramentum vendi, quam pura illa materia. At si separatim a communitate, et non a singulis communicantibus, petantur hujusmodi expensæ, non est per se scandalosum, nec iniquum; erit vero injustum, si vel petat, qui ex officio et beneficio obligatur ad illas, ut parochus, vel si ultra æquitatem petat. At vero si loquamur de materia proxima, illa nihil aliud est quam ipsamet species consecratæ, de quibus jam dictum est vendi non posse. Imo etiam, si quis velit ad valorem prioris panis respectum habere, postquam species consecratæ sunt, non retinent illum valorem, sicut non continent antiquam substantiam. Nec habere possunt proprium antiquum usum mere materialem, sed novum et spirituale; nam, licet corporaliter sumendæ sint, non tamen ad naturalem usum, sed ad spirituale. Et licet corporaliter nutriant, postquam sumptæ sunt, hoc veluti per accidens esse debet ad debitum usum illius cœlestis panis, et illud ipsum sine interventu supernaturalis operis non fit, nam oportet Deum ibi iterum materiam panis recreare: et ideo quicquid in illo sancto sacramento est, extra humanam estimationem, et supra omne pretium est.

5. *Sacramentum, ut sic, esse materiam simoniæ juri naturali contrariam.*—Venio ad cætera sacramenta, in quibus loqui possumus vel de ipso sacramento, ut includit totum quod est de ratione sacramenti, vel de materia ipsius. Voco autem nunc materiam totum illud signum sensibile, quantum ad rem totam, quæ substernitur significationi, sive sit elementum, sive verbum. Quod ergo attinet ad sacramentum ipsum, regula generalis et certa est, sacramenta ut sic esse propriissimam materiam simoniæ juri naturali contrariam. Hæc est sententia communis omnium, quos referemus. Et vix indiget probatione, quia, licet sacramenta in actionibus quibusdam, vel passionibus circa res materiales consistant, nihilominus, ut sacramenta sunt, divina et supernaturalia dona sunt gratis collata nobis a Christo eorum auctore, et per respectum ad gratiam, quam conferunt, spiritualia sunt. Imo D. Thomas, articulo primo, ad sextum, illa vocat secundum se spiritualia. Cajetanus, vero verb. *Simonia*, ea vocat composita ex materiali et spi-

rituali, in quibus spirituale præcipuum est, et quasi formale, et ideo spiritualium retinent naturam; nam revera supernaturalia sunt, et propter spirituale sunt instituta. Ergo eo ipso quod sunt talia, contra reverentiam illis debitam, et contra religionem, et contra verbum Christi: *Gratis accepistis, gratis date*, est illa vendere; est ergo simonia ex natura sua mala, et ideo prohibita. Habetur autem hæc generalis prohibitio in cap. *Cum in ecclesia*, de Simon. ibi: *Seu pro aliis sacramentis aliud exigatur*. Quod vitium ibi appellatur *horribile*, quo verbo satis significatur esse contra divinum jus. Comparatur etiam cum peccato Giezi, quod fuit contra legem naturalem, ut vidimus. Ac denique dicitur contra hanc prohibitionem nullam posse prævalere consuetudinem, quod est etiam signum intrinsecæ deformitatis. Præter hanc vero generalem prohibitionem sunt aliæ particulares de Ordinationibus, de Confirmatione, et Baptismo, et cap. 1, quæst. 1, cap. 2, 4, et multis sequentibus. Et in cap. *Baptizandis*, 99, tam multis sequentibus, in particulari prohibetur simonia circa Baptismum, Confirmationem, Ordinem et Communionem; de Pœnitentia habetur in cap. *Nemo presbyterorum*; de Simon., et de Oleo sancto, id est, Extrema unctione, cap. ult., 1, quæst. 3.

6. *In venditione sacramentorum præter simoniam dari posse etiam malitiam contra charitatem.* — Adde præterea, præter malitiam simoniæ, posse facile inveniri in sacramentorum venditione malitiam contra charitatem. Primo quidem, quia cum tali actu regulariter est conjuncta malitia scandali, maxime quando sacramenta communi populo ministrantur. Secundo, quia per hunc abusum arcere facile possunt pauperes a perceptione sacramentorum. Et utramque rationem tetigit Gelasius Papa, in cap. *Baptizandis*, 99, 1, quæst. 1, dicens: *Et ideo nihil a prædictis prorsus exigere moliantur, quo vel paupertate cogente deterriti, vel indignatione revocati, redemptionis suæ causas adire despiciant*. Et notavit Gloss., in cap. *Relatum*, 10, quæst. 3, et Panorm., in c. *Cum sit*, de Simon. Adde etiam interdum esse posse injustitiam, quando, scilicet, qui pretium exigunt, tenentur ex officio et justitia gratis ministrare. Quod indicavit Gregorius Papa in dict. cap. *Relatum*, 10, quæst. 3, admonens animarum rectores, ne per has exactiones, graves sint subditis suis: est enim gravamen illud plane injustum.

7. *Opinio asserens matrimonium posse ven-*

di sine simonia. — Neque circa generalem hanc regulam invenio difficultatem, aut opinionum diversitatem, præter quamdam exceptionem; quam nonnulli Canonistæ fecerunt. Dixerunt enim aliqui, excipiendum esse matrimonium; nam illud vendere licet, et ita non est materia simoniæ. Ita sensit Gloss., in c. *Cum in Ecclesia*, de Simonia, quæ fatetur quidem matrimonium esse sacramentum, et nihilominus dicit posse vendi, *quia in eo (ait) gratia non confertur*, juxta c. *Connubia*, 32, q. 2, et c. *Nuptiarum*, 17, quæst. 1. Idem tenet Gloss. in Summa, et in cap. *Quicquid*, 201, 1, quæst. 1, et in cap. *Vendentes*, 1, quæst. 3. Quæ Glossæ allegant d. cap. *Quicquid*, fortasse quia in eo dicitur pro his actibus, in quibus gratiæ consolatio invenitur, non posse pretium recipi, vel fortasse quia ibi numerantur actus qui sunt materia simoniæ, et inter illos non ponitur matrimonium. Allegant etiam cap. *Honorantur*, 32, quæst. 2, solum quia ibi dicit Ambrosius: *Honorantur parentes Rebecce muneribus*. Inde enim infert etiam ibi Gloss.: *Ergo pro matrimonio contrahendo potest exigere pecunia*. Et infra eandem rationem erroneam repetit. Et ab hac sententia non discordat Durandus, 4, distinct. 26, quæst. 3, ubi pro illa refert etiam Hostiens. in Sum., tit. de Sacram. non iter., § *Tertia divisio*. Et eandem sequitur Alens., 2 part., quæst. 169, num. 4, art. 1, dub. 1, in fine.

8. *Rejicitur proposita sententia.* — *Fundamentum illius esse erroneum.* — Nihilominus certum est non esse talem exceptionem admittendam. Nam secundum fidem catholicam, matrimonium est verum sacramentum novæ legis, et gratiam ex opere operato confert, ut in Concilio Tridentino, sess. 7 generalit., et sess. 24, can. 1, in specie de matrimonio definitum est. Unde consequenter sequitur matrimonium, quatenus sacramentum est, vendi non posse. Ita docet D. Thomas, d. quæst. 100, artic. 6, ad 2, cujus tempore non erat ita certum, matrimonium esse verum sacramentum, et dare gratiam, et ideo solum dicit contrariam sententiam non esse usquequaque veram: jam vero, sicut de fide est matrimonium dare gratiam, ita etiam est omnino certum esse materiam simoniæ, ut sacramentum est, neque posse ut sic sine simonia vendi. Et ita docent omnes Theologi cum citro Thoma supra, et in 4, distinct. 23. Et juris interpretes super citata jura, et omnes Summistæ. Fundamentum autem illarum Glossarum erroneum est, ut dixi, et nunc hæreti-

cum. Et præterea male inferunt, quia ut matrimonium non possit vendi, satis est quod sit sacramentum (ut ipsæ fatentur, imo et esse maximum sacramentum, ut dicit Gloss., in d. cap. *Honorantur*), etiamsi gratiam non daret. Sed fortasse Glossæ non intellexerunt esse sacramentum proprie institutum a Christo, sed lato modo, sicut fuit in statu innocentie, teste Paulo, ad Ephes. 5. Et in omni lege fuit aliquo modo sacramentum, quia significavit conjunctionem Christi cum Ecclesia, et nihilominus vendi poterat. Sed licet in hoc sensu illatio posset sustineri, tamen in antecedente duplex error includeretur, scilicet et quod matrimonium non sit sacramentum speciale novæ legis, et quod gratiam non conferat. Et sane Gloss., in dict. cap. *Quicquid*, potius videtur sentire actiones sacras, quæ gratiam non conferunt, posse sine simonia vendi, nam ex negatione illius effectus, tanquam ex negatione causæ adæquatæ, infert non esse simoniam vendere matrimonii sacramentum. Et e converso, de benedictione nuptiali, quæ a sacerdote datur, ait dare gratiam et ideo esse materiam simoniæ, sentiens illud esse necessarium fundamentum simoniæ. Quæ assertio etiam erronea est, quoniam certissimum est alias actiones spirituales, quæ non dant gratiam, esse materiam simoniæ, ut infra videbimus. Et de benedictione sacerdotis improbabile est dare gratiam ex opere operato, cum non sit forma sacramenti, sed sacramentale quoddam, ut suppono, ut eadem Glossa plane fatetur.

9. *Solvuntur objecta contra veram sententiam capit.* *Quicquid.* — Neque alia jura, quæ illæ Glossæ allegant, sunt ad rem. Nam in c. *Quicquid* generalis regula ponitur de omnibus sacramentis, sub quibus matrimonium comprehenditur, etiamsi non nominetur in particulari, quia nec ibi numerantur omnia, nec erat necessarium. Et ita ibi etiam non excluduntur aliæ actiones, quæ gratiam non conferunt, etiamsi illarum mentio non fiat. In cap. autem *Nuptiarum*, nihil habetur ad præsentem causam pertinens. Capitulum autem *Connubia*, non loquitur de sacramento, aut vinculo matrimonii, sed de usu et actu quo consummatur. Et deinde quod ibi dicitur, non adesse in illo actu præsentiam Spiritus Sancti, si intelligatur de præsentia per efficientiam gratiæ ex opere operato, clarum est; si vero intelligatur de præsentia Spiritus Sancti auxiliantis, ut honeste et sine peccato fiat, vel etiam remunerantis per gratiæ augmentum,

si legitima intentione ac debita puritate fiat (quod magis videtur significare Origenes, qui est auctor illius textus,) non est id universaliter verum, nam sæpe potest fieri ille actus sancte et meritorie, quod non fit sine auxilio et præsentia Spiritus Sancti. Sed quia hoc rarum est etiam in justis conjugatis, ideo ita locutus est Origenes. Cap. autem *Honorantur* nihil ad rem facit; tum quia in eo est sermo de conjugio Rebecæ, quod fatemur non fuisse sacramentum; tum etiam quia illa donatio non fuit pretium, ut eadem Glossa ibidem fatetur, dicens: *Talis donatio potius dicitur honor, quam pretium*; fuit enim quidam actus voluntatis, et gratitudinis, et amicitie, non pretium.

10. *Quo pacto datur et accipiatur dos in matrimonio sine simonia.* — Sed adhuc superest difficultas circa usum Ecclesiæ. Videmus enim in matrimoniis pecuniam semper dari, et multa pacta intervenire priusquam fiant. In qua difficultate responsio communis est, hoc non esse pretium matrimonii, sed dotem necessariam ad onera matrimonii sustentanda. Ita communiter jurisperiti citatis locis, præsertim in dict. c. *Cum in Ecclesia*, ubi Panormit., num. 2, et Thom. de Argen., in 4, distinct. 23, quæst. 1, art. 4, dub. 2, ad 1; Anton., 2 part., tit. 1, c. 5, § 16; Sylvest., Tabien. et alii. Et sumitur ex cap. *Per vestras*, de Donat. inter vir. et uxor., et leg. *Pro oneribus*, c. de Jur. dot. Quæ responsio optime satisfacit, quantum ad dotem spectat; nam et ecclesia, quæ res sacra est, sine dote consecrari non debet, juxta cap. *Cum sicut*, de Consecr. eccl., et cap. 1, prima quæst., 2, et cap. *Nemo*, de Consecr., distinct. 1; imo nec ædificari, ut ibi notant Gloss., Panorm. et alii. Sed difficultas semper superest de aliis contractibus, qui circa matrimonium frequenter fiunt, qui non videntur posse excusari a venditione et emptione matrimonii. Solet enim, quando personæ non sunt æquales in nobilitate, vel alia similitudine, inæqualitas illa ad quamdam æqualitatem reduci per pecuniam, ut constat ex usu. Tunc non potest dici id fieri ad sustinenda onera matrimonii, nam ad hoc sufficeret competens dos; tunc vero fit hæc additio ultra sufficientem et abundantem dotem. Et interdum fit sub conditione, ut, si contingat mori sine filiis conjugem minus nobilem, alter superstes sit necessarius hæres tantæ pecuniæ, vel talium honorum. Et confirmatur ex cap. *De illis*, de Condit. appos., ubi dicitur validum esse contractum hunc: *Ducam te in*

uxorem, si rem talem mihi donaveris; ibi autem intervenit pactum æquivalens venditioni; nam ille sic contrahens vendit matrimonium ex parte sua pro re quam postulat. Nec ibi habet locum excusatio de dote, quia conditio ponitur de absoluta donatione præter dotem.

11. *Vera responsio.* — Videtur ergo dicendum, matrimonium, quamvis sit sacramentum, simul esse contractum humanum, in quo communicatio materialis, ut sic dicam, id est rei corporalis pro corporali manifeste intervenit. Nam in matrimonio conjuges invicem tradunt et acceptant corpora sua, unde unus tradit se alteri, quia alter tradit se illi, et e contrario. Igitur ex parte hujus contractus nihil repugnat quod in matrimonio aliquid pretium interveniat, quando ad æquitatem contractus necessarium visum fuerit. Et tunc non emitur aut venditur sacramentum, nec aliquid spirituale, sed venditur vel materialis contractus, vel potius quodammodo emitur quasi partialiter corpus ipsum materiale, quod est materia sacramenti. Nihil enim repugnat corpus humanum emi ad usum matrimonii, sicut emitur ad servitutem. Nam, sicut corpus unius conjugis pro corpore alterius commutatur, ita si non sint moraliter æqualia, potest commutari corpus unius, pro corpore et pecunia alterius; hoc enim nec contra justitiam est, nec cum simonia habet commercium.

12. *Declaratur aliter.* — Potest hoc etiam aliter declarari, quia per hujusmodi pecuniam semper compensatur aliqua conditio temporalis, in qua alter contrahentium alterum excedit, et ita semper fit commutatio temporalis pro temporali, non pro spirituali. Ut, verbi gratia, quando alter contrahentium est nobilis et alter dives, sicut corpus pro corpore commutatur, ita nobilitas pro divitiis; et si unus est senex dives, alter juvenis pauper, gravamen illud et periculum, quod suscipit juvenis, pecunia compensatur. Et sic de aliis conditionibus pulchritudinis, aut deformitatis, hebetudinis, vel facilitatis ingenii, et similibus judicandum est. Et hoc totum videtur comprehendisse D. Thom., d. art. 2, ad 6, dicens, *matrimonium non solum esse sacramentum, sed etiam naturæ officium, et ideo licet pro sacramento non possit pecunia dari, pro matrimonio, ut est officium naturæ, licitum esse pecuniam dare.* Nam sub illa ratione officii naturæ includuntur omnia quæ ad æqualitatem contractus, ut talis est, necessaria videbuntur, ut bene explicavit Richard., 4. distinct. 25, art. 3, quæst. 1, ad. 4. Et idem sentit Panorm., in cap. *Cum*

in Ecclesia, de Simon., num. 3, citans Bart., in leg. *Si ita stipulatus*, § 3, et in leg. *Si divorcio*, ff. de Verb. oblig. Et idem Guillel. Re-doan., tract. de Simon., part. 1, cap. 11, num. 4; qui tamen in eo cavendus est, quod non videtur recte sentire de matrimonio, ut sacramentum est, sed in opinionem Glossarum damnatam inclinare, sine ulla necessitate ad præsentem resolutionem. Quia, licet matrimonium sit perfectissimum sacramentum, non abstulit rationem contractus, neque alia quæ ad æquitatem ejus, et ad officium naturæ necessaria sunt. Et hinc etiam est, ut in contrahendo matrimonio licitum sit pecunia procurare consensus alterius, et dare aliquid vel parentibus puellæ ut consentiant, vel inter-nunciis ut illud procurent, quia hæc omnia immediate ad contractum et officium naturæ ordinantur.

CAPUT XI.

UTRUM MATERIE SACRAMENTORUM SECUNDUM SE SPECTATE VENDI POSSINT, VEL SINT MATERIA SIMONIE.

1. *An pretium possit exigi pro re quæ est materia sacramenti.* — Hæc difficultas nascitur ex his quæ proxime diximus superiori cap. de matrimonio. Videtur enim ex dictis sequi, quando fit sacramentum, licitum esse aliquid per modum pretii exigere pro re illa, quæ est materia sacramenti, seu quæ substernitur illi rationi spirituali, quæ est in sacramento, scilicet sacræ significationi, et virtuti causandi gratiam, licet secundum hanc formalem rationem non possit vendi nec pretio aestimari. Probatur autem sequela, quia in matrimonio corpora contrahentium, et contractus est materia sacramenti; et præsertim contractus ipse est illud materiale sensibile, quod ad sacram significationem et effectum elevatur; et nihilominus vendi potest hæc materia, non vendito sacramento; ergo idem poterit in materiis aliorum sacramentorum; nam etiam sunt entia materialia natura sua aestimabilia pretio; possunt ergo per sese spectari, et ut sic aestimari, et vendi vel emi, non vendendo sacramentum. Quod videtur fieri, quoties non pluris venditur illud materiale, eo quod sit illi adjuncta ratio sacramenti, quam per se vendi juste posset. Et confirmatur, quia res aliæ sacræ, ut calix, et similia possunt hoc modo vendi quoad materiam, ut infra videbimus; ergo idem dicendum videtur de materiis sacramentorum.

2. *Materia sacramenti duplex est, proxima scilicet et remota.* — *Materia remota vendi potest.* — In hoc puncto advertendum est materiam sacramenti duplicem esse, scilicet remotam et proximam; remota solet esse elementum aliquod, vel aliquid proportionale, ut aqua, oleum, chrisma, vinum, panis, etc. Proxima est actio aliqua, vel lotio, unctio, et quoad formas, verborum prolatio (jam enim diximus sub hoc materiali formas etiam in hac disputatione comprehendere). Quod ergo at-tinet ad materiam remotam, nulla est quæstio, nam illa, ut antecedit actionem sacram, et ut est res quædam permanens, sine dubio vendi potest, ut supra etiam dixi, quia est res mere materialis. Solum adverte hanc materiam interdum esse consecratam, aut benedictam, ut est chrisma, oleum sanctum, et solet etiam in baptismo esse aqua benedicta; et tunc eadem est ratio de tali materia, ut benedicta seu sacra-ta est, quæ de aliis rebus permanentibus consecratis, de quibus dicturi sumus cap. 14. Vendere autem illas ratione solius materiæ, non est simonia jure naturæ; ubi autem fuerit prohibitio specialis Ecclesiæ, servanda est.

3. *In materia proxima duo spectari posse.* — *Actus ipsos vendere simonia est.* — In materia vero proxima, quæ semper consistit in aliqua hominis actione, duo spectari possunt: unum est actio ipsa corporalis, in qua ratio sacramenti fundatur, ut est ablutio, signatio, prolatio verborum, et similes; aliud est labor, quem esse contingit in hujusmodi actione, ut defatigatio confessionis in audienda confessione, vel in missa dicenda, et sic de aliis; et hæc etiam spectant aliqua incommoda temporalia, quæ intrinsece comitantur talem occupationem, ut temporis jactura, et cessatio ab aliis lucris et operibus, et similia. Hæc posterior consideratio communis est ad omnes actiones sacras, quæ per corpus exercentur, et ideo de omnibus simul commodius hoc tractabitur in cap. 15. Solum ergo hic superest dicendum de actibus ipsis. De quibus dubitanter dicendum est esse materiam simoniæ, quæ plane committitur, si vendantur. Ita docet aperte D. Thom., d. quæst. 100, artic. 2, præsertim in solut. argum., ubi Cajetan., Sot. et omnes id docent; Anton., 2 part., titul. 1, cap. 5, § 16; Durand. bene, 4, distinct. 15, quæst. 3; Palud., quæst. 5; Richard., Argent., Angel., Tabien., Sylvest., Cajet. et alii Summistæ, verb. *Simonia*. Et communiter Canonistæ in cap. *Cum in Ecclesia*, de Simon., ex quo textu id sumitur, et ex omnibus quæ de hac materia

habentur, 1, quæst. 1, cap. *Baptizandis*, ubi Glossa, et ex similibus. Nam illa non solum dicunt esse simoniam vendere sacramenta, sed etiam vendere actionem sacramentorum, vel in universum sacra ministeria, quæ constat consistere in ipsis materialibus et corporalibus actionibus sic institutis. Nec hujusmodi venditio prohibetur in jure canonico, ut per talem prohibitionem illicita fiat, sed potius reprobat-ur et punitur tanquam per se mala, et contraria verbis Christi: *Gratis accepistis, gratis date*. Item hæc est communis Ecclesiæ traditio et sensus. Unde contra hanc prohibitionem nulla consuetudo prævalere potest, ut dicitur in eodem cap. *Cum in Ecclesia*. Est ergo id contra jus divinum. Denique ab incommodo argumentatur Durandus, quia si actiones ipsas vendere liceret, ridiculum esset et inutile prohibere venditionem sacramentorum, quia non aliter possunt vendi quam vendendo actiones. Sed ad hoc responderi posset longe aliter vendi, si actiones ipsæ carius vendantur propter rationem sacramenti. Sed nihilominus moraliter rem spectando, ratio est urgens; tum quia saltem hoc titulo posset colorari omnis talis simonia; tum maxime quia actiones illæ per se spectatæ exiguæ aestimationis sunt, unde non possent moraliter vendi sine respectu ad sanctitatem, quam habent.

4. *Ratio a priori.* — Ratio vero a priori hujus veritatis est, quia tota illa actio, vel passio, quæ est materiale sacramenti, est actus ministerii, et potestatis spiritualis, et supernaturalis, et ideo ipsamet materialis actio gratis etiam conferenda est; ut, verbi gratia, cum Christus dixit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris*, etc., simul et eodem modo præcepit Apostolis, ut circa baptismum actiones illas corporales et sensibiles baptizandi, et proferendi formam cum invocatione Trinitatis, facerent super credentes, et ut illas facerent ad salutem eorum, et ad lavandas eorum animas, seu (quod idem est) ut eas facerent cum intentione faciendi sacramentum. Totum ergo illud ad quoddam esse divinum et supernaturale elevatum est, et ita super totum illud cadit præceptum alibi datum: *Gratis accepistis, gratis date*. Et hæc ratio locum habet in omnibus sacramentorum materiis, seu actionibus. Et ideo fortasse dixit divus Thomas, dicto art. 1, ad 6, quod, sicut anima vivit secundum seipsam, corpus vero secundum animam, ita quædam sunt spiritualia secundum seipsa, inter quæ principaliter ponit sacramenta, dis-